

7Н/1 204415
(1038)

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт
імя Максіма Танка»

Н. У. Чайка

**ТЫПАЛОГІЯ ЭЛІПСІСА
У СІНТАКСІЧНАЙ СІСТЭМЕ
БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ**

Манаграфія

Мінск
2012

Нацыянальная
бібліятэка
Беларусі

ЗМЕСТ

Дадатак А. Кампаненты семантычнай структуры канструкцый з эліпсісам дзеяслова.....	3
Дадатак Б. Прадуктыўнасць мадэлей канструкцый з эліпсісам дзеяслова	9
Б.1. Дынамічна-лакатыўны тып.....	10
Б.2. Экзістэнцыяльна-лакатыўны тып.....	22
Б.3. Акцыянальныя тыпы	26
Б.4. Лакатыўна-пацыентыўны тып.....	37
Б.5. Акцыянальна-дэлібератыўны тып.....	41
Б.6. Статальны тып.....	45
Б.7. Экзістэнцыяльна-тэмпаральны тып	47
Б.8. Рэляцыйны тып	49
Дадатак В. Частотнасць структурных тыпаў канструкцый з эліпсісам дзеяслова	51
В.1. Поліпрэдыкатыўны тып.....	52
В.2. Звышфразавы тып: самастойныя сінтаксічныя адзінкі ў структуры звышфразовага адзінства	63
В.3. Звышфразавы тып: эліптычныя і парцэляваныя канструкцыі ў структуры звышфразовага адзінства.....	76
В.4. Ускладнена-паратаксічны тып	84
В.5. Ускладнена-паўпрэдыкатыўны тып	89
<i>В.5.1. Эліптычныя канструкцыі з адасобленымі азначэннямі.....</i>	<i>89</i>
<i>В.5.2. Эліптычныя канструкцыі з адасобленымі акалічнасцямі</i>	<i>91</i>
В.6. Ускладнена-парэўнальны тып.....	94
В.7. Ускладнена-далучальны тып.....	96
В.8. Ускладнена-паратаксічны тып	98
<i>В.8.1. Ускладнена-інтрадуктыўны тып (з устаўнымі канструкцыямі)</i>	<i>98</i>
<i>В.8.2. Ускладнена-інтрадуктыўны тып (са звароткамі).....</i>	<i>101</i>
Дадатак Г. Кампенсаторныя семантычныя кампаненты ў канструкцыях з эліпсісам дзеяслова	103
Г.1. Дынамічна-лакатыўны тып.....	104
Г.2. Акцыянальныя тыпы	110
Г.3. Лакатыўна-пацыентыўны тып.....	120
Г.4. Акцыянальна-дэлібератыўны тып.....	122
Г.5. Экзістэнцыяльна-лакатыўны тып.....	125
Г.6. Статальны тып.....	128
Г.7. Экзістэнцыяльна-тэмпаральны тып	130
Г.8. Рэляцыйны тып	132

Дадатак Д. Функцыянаванне канструкцый з эліпсісам дзеяслова	134
Д.1. Выражэнне прэдыкатыўных катэгорый у канструкцыях з эліпсісам дзеяслова	135
<i>Д.1.1. Выражэнне катэгорыі тэмпаральнасці</i>	<i>135</i>
<i>Д.1.2. Выражэнне катэгорыі мадальнасці</i>	<i>142</i>
<i>Д.1.3. Выражэнне катэгорыі персанальнасці</i>	<i>149</i>
Д.2. Канструкцыйная поліфункцыянальнасць сінтаксем у парадыгме структурна-сінтаксічных мадыфікацый.....	155
<i>Д.2.1. Канструкцыйна-трансфармацыйныя фактары поліфункцыянальнасці сінтаксем</i>	<i>155</i>
<i>Д.2.2. Канструкцыйна-катэгарыяльныя фактары поліфункцыянальнасці сінтаксем</i>	<i>166</i>
<i>Д.2.3. Логіка-семантычныя фактары поліфункцыянальнасці сінтаксем..</i>	<i>174</i>
Дадатак Е. Акт аб укараненні.....	177

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

*Д.2.3. Логіка-семантичнї фактары полфункціональнасці
словаформ*

РЕПОЗИТОРІЙ БГПУ

Форма сінтаксемы	Характар катэгарыяльных змен сінтаксем	Функцыянальная парадыгма сінтаксемы		Сінтаксічная функцыя	Семантычная функцыя	Агульная колькасць адзінак	Прыклады
		сінтаксічная функцыя	семантычная функцыя				
Інфінітыў	Змена сінтаксічнай і семантычнай функцыі	Выказнік	Прэдыкат	+	+		Мы выйгралі тэндар на праектаванні рудніка ў Валгаградскай вобласці, што, відаць, было ўзята ў разлік. Таму мы хацелі супрацоўнічаць з Расійскім праектным інстытутам. Заказчыкі ж – атрымаць гатовы праект («Звязда»)
		Акалічнасць мэты	Фінітыў-4	+	+	1	У хаце нікога не было. Маці выйшла ў грады. Сёстры – Марыля і Сцепаніда – павярнуць сена. Бацька паехаў у лес: трэба было зрабіць новыя аглоблі (С. Баранавых)
		Акалічнасць месца	Лакагьў (імпл.)	+	+	1	– Ты куды? – перапыніла на парозе Марылю маці. – Пасадзіць моркву (А. Русак)
		Азначэнне	–	+	–	1	У гэтым нумары часопіса чытача чакае працяг рамана Андрэя Федарэнкі «Рэвізія»... Класіка адметная тым, што чытач мае жаданне чытаць і перачытваць творы. Мы ж – выдаваць і перавыдаваць любімыя творы (ЛіМ)

Форма сінтак- семы	Характар катэгарыяль- ных змен сінтаксем	Функцыянальная пара- дыгма сінтаксемы		Сінтаксічная функцыя	Семантычная функцыя	Агульная коль- касць адзінак	Прыклады
		сінтаксіч- ная функцыя	семантыч- ная функцыя				
		Акалічнасць часу	Тэмпара- тыў (імпл.)				
		Усяго		3	4	5	
Назоў- нік Р. скл. адз. лік	Спецыфічнае семантычнае напаўненне	Акалічнасць	Прэдыкат (імпл.)	+	-	1	– <i>Марыля, дачка дома? – запытаў брыгадзір у кабеты, што палола гуркі. – Яна – да каро- вы. Будзе пазней, – адказала тая не разгінаю- чыся (М. Зарэцкі)</i>
		Акалічнасць	Тэмпара- тыў (імпл.)	+	+	1	– <i>Вы надоўга? – запытаў Хведар дачок. – Мы – да сена. Перавернем і дахаты (А. Бачы- ла)</i>
		Акалічнасць	Пакатыў	+	+	1	– <i>Вам далёка? – запытала жанчына. – Нам да таго далёкага поля. Трэба прапалоць буракі (У. Шынклер)</i>
Усяго				1	3	3	
Усяго ілюстрацыйнага матэрыялу 8							